

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. Félre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Keserű igazságok.

Ne áltassuk magunkat és ne legyünk elfogultak. Az a haladás, amely napjainkban minden téren látható, javarészen nem természetes, nem biztos alapon nyugvó fejlődés, hanem pusztán látszatra készült, külső hatásra épített alkotás, amely mesterkéltséget és erőltetést, akárcsak a Potemkin festett falvai.

Mindmégannyi kártyavár ez, amelyet a szél első, valamicsodás fuvallata halomra dönt. Napról-napra épülnek és létesülnek haladás jelentő alkotások és mentül gazdagabbak vagyunk kultúrális vívmányokban és intézményekben, annál nagyobb közöttünk a szegénység, a nyomor.

A tőke nagy része le van kötve. A pár évtized óta kifejtett rohamos haladás kimerítette immár csaknem minden pénzerőnket. Fél század alatt akartunk a mívelt nyugati államok magas színvonalára emelkedni, arra a magaslatra, amelyet a nagy míveltségű nyugati évszázadok lassú, természetes és rendszeres fejlődésével, lépésről lépésre haladván csak előre, ért el. Ott állunk most már mi is a sorban, ez igaz; de kimerülve, fáradtan, szárnyaszeggetten.

Jóformán alig van annyi erőnk, mint amennyi a meglévő alkotások, a keservesen kiterőszakolt színvonal fenntartásához szükséges. Az ipar és kereskedelem, melyben egy ország életereje, vérkeringésének lüktetése nyilvánul, mintha közel állana ahhoz a ponthoz, ahol a pangás, a bomlás kezdődik. Akárhová tekintünk, bármerre fordulunk, mindenütt lehangelő, szomorú látvány tárul szemünk elé és mindenütt csak panaszszal találkozunk.

A verseny minden vonalon fel-támadt és az üzleti érdekek, a haszonhajászat kiélesedtek. Mindenki szebbet, jobbat, többet és olcsóbbat igyekszik előállítani, ha mindjárt csak külső látszatra is. Versenyre kelt a tőke és az erősebb elnyomta a gyengét. Erre következett az üzleti élet romlása, a tisztességes és becsületes verseny hanyatlása. Gombamódra felszaporodnak az olyan vállalatok, amelyek tisztára csak az emberek jóhiszeműségének kihasználására létesültek. A mi közönségünk oda jutott, hogy már alig hisz valakinek. Oda megy, ahol szemre való dolgot kap és ahol olcsón kiszolgálják. Jó-e, rossz-e amit a pénzért kap: azt elvakultságában nem is keresi már.

A hitel kihasználása mindenütt járványos erővel lépett fel, iparban, kereskedésben, gazdaságban egyformán, sőt a mindennapi szükségletek megszerzésében is. Minden hitelre készül; minden alkotásnak, minden adásvévesnek hitel képezi az alapját. Ha valaki gyárat épít, üzletet, műhelyt nyit, házat, földet vesz, — száz közül kilencvenkilenc bizonyosan hitelműveléssel foglalkozik. A mindennapi élet alapja is csak a hitel. Csupán az adó az, amiben nem hiteleznek; — azt behajtják időre, kamatostul mindenkin.

Ilyenek a mai viszonyok, és ilyen körülmények közt egy cseppet se csudálható, hogy olyan általános a nyomott hangulat, hogy olyan nagy az elégedetlenség és az elkeseredettség.

Ki-ki ameddig a sajátjából bírta, fizetett a magáéból; mikor üres lett a zsebe, hitelt vett igénybe és dolgozott tovább, efeje túlfeszítése árán, kölcsönpénzzel. Egyik kölcsön után következett a másik és az eladósodást nyomon követte ennek természetes következtése: a hitel túlságos megráglása. A rendelkezésre álló olcsó pénzeket már rég vállalatokba fektették és ezzel le is kötötték negyvenötven évre. Ami csekély tőke szabad még, annak olyan nagy a kamatja, hogy vállalatba fektetve, ma már lehetetlen vele dolgozni.

És egyáltalán alig is alkalmasak a mai viszonyok arra, hogy terhes befektetésekkel új vállalatok létesüljenek. A haladás pedig, természete szerint nem tűr megállapodást, mert az egy helyben vesztéglés már magában véve is hanyatlást jelent. Folyton-folyvást előre törekszünk hát és a haladás hangzatos jelszavait emlegetve, sürgetjük az alkotások újabbnál újabb sorait, nem is gondolva már arra, hogy ez alkotások fentállását biztosítani is kell; mert mit ér minden erőlködés, ha meddő munkát végeztünk, ha ingoványra építünk palotákat, melyek egy szép reggelen összeomolhatnak felettünk.

A föld szintén agyon van terhelve. A birtokos roskadozik a közhelviseles súlya alatt és a gazdasági állapotok napról-napra rosszabbak. A terménynek nincsen ára, az állattenyésztés lanyha, sőt hanyatló, — ezenkívül az elemi csapások egész sorozata sújtja a gazdát, aki után nálunk mindenki nek kellene megélnie. Hol a fillokszer, hol a gabonaroszda, hol a sertésvész pusztít.

A regenerálás, a följuttatás itt óriási befektetéseket igényelne: csupa nagy-kamatú kölcsönpénzt. Szegények vagyunk, nagy a közteher és a kultúra mindig többet és többet kíván. Maholnap bizony nem bírjuk tovább.

Remélhető azonban, hogy a kényszer hatása alatt nemsokára felnyílik a szemünk. A nyakló nélkül való haladást zabolázni fogjuk és csak a természetes, a biztos alapon mozgó fejlődést engedjük érvényesülni. A bizonytalan és kapkodó vállalkozásoknak majd nyakát szegjük, még mielőtt nemzetgazdasági károkat idézhetnének elő.

Atapasztalatokon okulva, mint mindig és mindenben saját kárunkon tanulva, a takarékoskosság lesz majd minden ember jelszava és minden téren a tisztesség és becsületesség erkölces létesen az alap, amelyre építeni lehet és szabad. A tisztesség és a becsületesség mindenekelőtt!

És mielőtt a tiszta erkölcsök gyökeretvernek közéjünk ma elgázosodott talajában, — azonnal kivész a gyom és a jólét indul virágzásnak minden téren.

De mennyi időbe telik, mennyi keserű tapasztalást kell addig még tennünk, míg oda eljutunk?

A gyermeknevelés. Évről-évre kiser társadalmi életünk az a nagy kérdése: mire neveljük gyermekeinket? — Örökös töprengés és aggodalom fogja el az embert, valahányszor arra gondol: hogy milyen pályára adja gyermekét, melyen jövendő boldogulását inkább biztosíthatná és ez a gondoskodás egyformán szoros kapcsolatban van az iskolai év végével és megkezdésével.

Mert ekkor, ebben az időszakban válik meg, kiből lesz suszter, szabó, kovács, lakatos, kéményseprő, ki megy kereskedőtanonc-nak, ki hagyja félbe tanulmányait és segédkezik apja birtokán a gazdalkodással, vagy ki folytatja tovább a tanulást, hogy tudományos téren működjék egész életében.

Hogy a pályaválasztás kérdése a tanév befejeztével és kezdetével olyan szoros összefüggésben van, ezt nem a természet rendje követeli, hanem az emberek maguk társították össze ezeket a terminusokat.

Nem olyan nagy ideje még, alig egy emberöltő, hogy a pályaválasztás nem okozott olyan sok gondot a szülőknek. A magnas, a földesúr fia, gimnáziumi tanulmányai befejeztével az egyetemre ment jogot hallgatni, a kisbirtokos gyermeke hivatalnok lett, a földmivelő, iparos és kereskedő fia pedig rendszerint az apja foglalkozását követte, apja örökébe lépett.

Ezen rendszer mellett — mert a különböző foglalkozási ágak egymástól eltérők voltak, — kevés gondot okozott az, hogy a fiaink számára milyen életpályát válasszunk. Kik beérte azzal, amivé lett, megelégedetten élt, igényei sem voltak valami nagyok.

De ez a hajdani boldog kor már réggen letűnt és a mostani keserves küzdelem közepette ezer meg ezer nehézséggel kell a pályát választónak megküzdnie, aki a régi jó időkét már csak hírből ismeri.

Napjainkban a pályaválasztás kérdésének eldöntésében a tanév végén kapott iskolai bizonyítvány az irányadó és mióta ez a kérdés telmerült, azóta egyebet se hallani a tanév vége felé a szülők részéről, csak a figyelemztetést: „Ugy készülj, hogy elégtelen neked hazra ne hozz, mert különben egy percig sem járhatk tovább iskolába, — odadlak szuszternak.”

Amióta a fiúk olyan tömegesen tudnak a gimnáziumba a real- és polgári iskolába, azóta se szeri se száma azon kisebb rendű hivataloknak, melyekbe csak a középiskolai négy osztály sikeres elvégzésével léphetni. Ahol ez előtt csak arra voltak tekintettel, hogy az alkalmazott jól megállja a helyét és nem vették figyelembe, hogy járt-e iskolába vagy nem és hány osztályt végzett: ott most először is a bizonyítványt kéri és egészen másdrendű dolognak tekintik azt, hogy az illető képes lesz-e kötelezettségének megfelelni?

Nagy baj ez, azt ma már mindnyájan tudjuk és mégis, boldogboldogtan csak bizonyítvány után törtet. Hát bizony ez gazdasztalanul beteges állapot s hovatovább haladunk: annál több küzdelembe fog kerülni a megélhetésünk.

Bámulatos dolog, hogy míg iparunk és kereskedelmünk fejletlen, kezdetleges volt, addig a szegény ember fia mindig, vagy legalább részben ezen pályák felé törekedett és most, mióta versenyképebb az iparunk, kereskedelmünk is fejlettebb, most senki sem akar ezekről csak hallani sem, mindenki hivatalnokká, tudóssá szeretné magát kiképeztetni, még a legutolsó napzsamosgyerek is, akár van hozzá tehetsége, akár nincsen.

És éppen ez a szomorú jelenség nálunk, Míg külföldön iskolákat végzett fiatal emberek mennek iparos és kereskedő-pályára, addig nálunk e kettőt csak az utolsó mentvárnak tekintik, mely csak arra jó, hogy vele mumusként a gyengébb tanulóit ijesztgessük, és így a gyakorlati életpályáktól rendszeresen elriasszunk.

Ha a gyermek nem jól tanul, rájesszünk, hogy a tanév végén mesterségre adjuk, ezzel pedig minden mesterség iránt félelmet, lenéztést gerjesztünk benne és bármilyen gyakorlati pályára adjuk is később, azt csak büntetésnek fogja tekinteni és igen helyesen, mert csak azzal szoktunk valakit ijesztetni, amivel együttal büntetünk is. A gyermek tehát egészen jól okoskodik, ha minden mesterséget büntetésnek tart. és az iparos pályát ezek szerint semmire se becsüli.

Töltésáthelyezés Algyőn. Az algyői új vasúti hídnál néhány hét múlva nagyobb munkálatba kezd a szeged-sövényházi ármentesítő társulat. Az állam főhivására kihelyezte a szegedi oldalon a védőtöltését 960 méter hosszúságban. A védőtöltés itt nagyon összehozza a Tiszát, s miután az új hid építésével az árteret is kiszélesítették, árvédelmi te-

kintetéből ki kell helyezni az ott elvonuló magas védőtöltést is.

Az ármentesítő társulat, mielőtt a töltés-áthelyezési munkálatokba bele kezdene, értesítette a tervezetről a vármegyét, mire a munkálatok hatósági engedélyezésére, Csathó Zsigmond dr. alispáni tárgyalást rendelt el. A helyszíni tárgyalást e hó 12-én tartották meg az algyői község házában. Erre az alispán a következő érdekelteket hívta meg: a szeged-sövényházi ármentesítő társulat képviselőjében Csernovits Agenor igazgató főmérnököt, a szegedi kir. állami építészeti hivatal részéről Darvas Lajos kir. mérnököt, Hódmezővásárhely város képviselőjében Juhasz Mihály polgármestert, Szeged város részéről László Gyula, polgármestert, a szegedi kir. folyammérnöki hivatalból Reöck Iván műszaki tanácsost, a Körös-Tisza-Maros ármentesítő társulattól Kálló Gyula igazgató főmérnököt, a három algyői belviz-szabályozó társulat képviselőjében Vigh Gyula mérnököt, ögróf Pallavicini Sándor képviselőjében Novák József jószágkormányzót, a magyar államvasút igazgatóságától Lindmayer József főmérnököt, az aradi üzletvezetőséget, Sövényháza és Algyő községek képviselőit.

A töltés áthelyezése folytán az árterbe jut az ögróf Pallavicini Sándor tulajdonát képező nagy magtár, amelyet az állam kisajátít. Ezt a nagy magtárt lebontják s újat építenek közvetlen az algyői vasúti állomás közelében. Az új magtárhoz, amelyről a gabonát rakják a hajókba, ezután vasúti sínparók is fognak vezetni.

A töltésáthelyezés folytán megváltozik a folyóhoz vezetők utak és egyéb lejárók iránya is. A helyszíni tárgyaláson kijelölték a komphoz vezető új utat is.

Az új töltés építése hatvan ezer koronába fog kerülni. Ezt az összeget a szeged-sövényházi árment. társulat fogja fedezni.

A helyszíni tárgyalás után a társulat megkapja a hatósági engedélyt a munkára, amikor is haladéktalanul hozzafognak a védőtöltés kihelyezéséhez és ennek folytán az árter kiszélesítéséhez.

Az öntöző csatornákról.

A törvény alapja a társulás, vagyis az öntöző csatornákat a törvény szerint az érdekelt birtokosokból alakítandó, vagy már meglévő vízi társulatok csinálják. Nagyon helyesen, mert csak az egyesületben rejlik az erő, mely nagyot alkothat és maradandót építhet. Ehhez járul még az is, hogy a törvény alapja az önkéntes társulás, vagyis senki sem kényszeríthető arra, hogy a társulat alakulásán abba lépjen, nem kényszeríthetők erre az egyes birtokosok még akkor sem, ha birtokaiknak a társulatba vonása nélkül az öntözés sikeresen nem folytatható. Tehát tisztán az egyes birtokos szabad elhatározásaitól függ, vajjon be akar lépni valamely társulatba már az alakulásnál vagy nem; ha nem akar, erre semmiféle hatalom sem kényszerítheti.

Ez a törvény tehát tisztelben tartja az egyes birtokos szabad akaratát, amivel azt akarja elérni és bizonyos el is éri, hogy az öntöző társulatok alakítását a csatornák előnyeit, óriási hasznát megismerő és megértő, azokat megkedvelő gazdaközönség önként kezdje és így azon társulatokba átmenjen az az életképesség, az az erő, mely a szabad egyesülésben rejlik.

Csak hogy ennek a szabadságnak is határt kell szabni, különösen arra kell vigyázni, hogy a szabadság el ne fájjon és másnak ártalmára, kárára ne szolgáljon. Az öntöző csatornánál is gondoskodni kellett arról, hogy a már elkészült csatornahálózat szükséges fejlesztését egyesek a közérdekre ártalmas,

konok makacszkodással meg ne hiúsíthassák és épen ezért a törvény, oly esetben, midőn valamely községben egy összefüggő terület tulajdonosainak többsége egy már megalakult társulába lépni óhajt és a kisebbség területének bevonása nélkül a többség területén az öntözési munkálat célirányosan nem eszközölhető, megengedi a kényszer alkalmazását, vagyis ily esetben a többség a kisebbség ellenében az egész összefüggő területnek a társulataba lépését elhatározhatja.

Ez helyes is, mert a többség nem köteles tenni, hogy neki egyesek makacskodásával kart okozzanak és különösen, hogy egy-údváltozó intézmény létesítését megakadályozzák. De ezt a kényszert is a törvény a lehető legenyhébb alakban alkalmazza és a kisebbség érdekében létesített oly számos biztosítékhöz köti, hogy a kisebbség érdekeinek megóvását minden irányban biztosítja.

A második alapja a törvénynek az állami segítség. Valamely érdekelttség ugyanis csak abban az esetben alakulhat öntöző társulattá, ha a tervezett főcsatorna vízmennyiségével öntözhető terület legalább egy harmadának belépése a társulata végérvényesen már akként van biztosítva, hogy az alapító tagok a társulat köteleibe bejelentett területeik után a társulat évi összes költségeinek legalább felét viselik.

Például: vegyünk alapul egy húszezer kataszteri hold öntözésére tervezett csatornahálózatot; ez esetben a társulat megalakulásához 6670 kataszteri hold belépése szükséges. Az ily társulat évi terhe körülbelül 264,000 koronát tenne ki, amelynek felét a 6670 hold, felét pedig az állam viseli; ebben nyilatkozik az állami segítség, amelylyel az állam a mezőgazdaságnak igen nagy áldozatot hoz csak azért, hogy az oly nélkülözhetetlen öntöző csatornának az egész országban való építését elősegítse. Ezért a földmivelésügyi kormány és törvényhozás iránt halával is kell viseltetnünk.

Azok az érdekeltek, akik az öntöző társulatot a fent előadott módon megalapítják, az alapító tagok. De ne higyük ám, hogy ezeknek a később belépőkkel szemben valami különös előjoguk vagy előnyük lenne, épen nem, mert a később belépő épen olyan jogokkal, de ugyanazon kötelezettségekkel is bír, mint az alapító.

Az öntöző társulatban tehát törvényvel biztosított teljes egyenlőség uralkodik s ha a birtokosok az állam segítő kezét megragadva és egymással testvériesen egyesülve, egymásnak segítve az öntöző társulatokba lépnek s így egymás érdekeit kölcsönösen megvédik és kielégítik, ezekben a társulatokban föl fogják találni a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget, nem mint üres jelzőt, hanem mint a mezőgazdaság fejlesztésének, boldogulásának életét elemét és alapját.

Állami tanítók mozgalma.

A kistéleki állami elemi iskola tanesetele elhatározta, hogy csatlakozik az állami tisztviselők szolgálati, anyagi helyzetének javítását célzó törekvéseihez. Határozatait közölte az állami tanítók országos egyesületének elnökövel azzal a kéressel, hogy ez érdekében széleskörű mozgalmat indítson s az ügynek az állami tanítók legközelebbi nagygyűlésén való tárgyalatásáról gondoskodjék. Közölte továbbá a határozatot egyes tanítótestületekkel is olyan célből, hogy hasonló lépéseket tegyenek.

A tanítók mozgalmát joggal teszi az a ferde intézkedés, hogy a hivatalos tisztí eskü és minisztériumtól vett kinevezés dacára se juttattak az állami tanítók az 1893. évi IV. t.c. által statuál hierarkikus szervezetbe.

A tanítók a következő pontokban foglalták össze kívánásaikat:

Az országgyűlés törvény útján illessze be az állami tanítókat az állami tisztviselők sorába.

Fizetésük az állam szolgálatában álló másokban működő — hasonló képzettségű tisztviselők fizetésével és lakbérével arányba tétessék, mert a mostani fizetés nem a huszadik századba való.

Ezen beosztás szerint már 1902. január 1-től számitva a XI—X—IX. fizetési osztályokba nemcsak ígért, de tett alakjában is beosztással: szolgálati éveik arányában.

A beosztásnál az összes szolgálati idő betudassék, nemcsak az állami szolgálat, mert másutt is csak az állam érdekeit szolgálja a tanító a tanítás és nevelés által.

A teljes nyugdíj igény 30 évben állapították meg és pedig az állami kincstár terhére, mint állami tisztviselő; mint a sokkal kevesebb és könnyebb munkát igénylő középiskolai tanároknál.

A szolgálati pragmatika már 1902. évre elkészítendő, mert a mai önkényes elbánás nem lelkesítheti a tanítóságot amugy is tövisek munkájában.

Az ötödéves korpótléknál az 50 százalékos levonás töröltessék, mert ez az idősebb tanítókra sérelmes azáltal, hogy sok ideig 300 frtos álláson tengődnek s a fizetésmelésnél az állam élvezi a többlet felét; holott a fiatal tanítókat egyszerre minden levonás nélkül jutnak 5—600 frt fizetéshez.

Az egyes tiszteletdíjak, nevezetesen: igazgatói fizetés, gazdasági ism. iskolai vagy kézimunkai tiszteletdíj a nyugdíjba beszámítandó legyen.

A tanító csakis fegyelmi úton, avagy saját kérérté legyen elhelyezhető — kivéve az előléptetést.

A mostani tömeges áthelyezések által a tanító meg van akadályozva abban, hogy hosszabb ideig egy községben működve, a lakosság érdekeit mintegy magáénak ismerje s annak előmozdításán egész lelkével törekedjék.

A milléniumi évnek a nyugdíjba 3 évre való beszámítását mondja ki a közoktatásügyi kormány, amennyiben több iskolafenntartó ezt kimondta s ha ezekkel egyetemben az állam is nem mondaná ki ugyanazt, ez csak az állam kisebbitése volna amazokkal szemben.

Minden állami tanítót a hivatali esküvétele után, minden kérelmezés nélkül vegyenek fel hivatalból a nyugdíjintézetbe.

A tanító halála után özvegye és gyermekei vehessék fel a tanító fizetését minden akadály nélkül mindaddig, míg a rendes özvegyi ellátást megkapják.

Ha a tanító mint nőtlen ember élt, atyja, vagy vele egy családban élő hozzátartozója, vagy ha ez egyáltalán nincs, akkor a tanteszület, illetve a gondnokság vehesse fel a törvényes temetési költségeket, 3 hónapi fizetést, a temetés teljesítésére elszámolás kötelezettsége mellett.

Ohajítja a tanító-testület, hogy a megyei fegyelmi bizottságokban a hivatalos tanítóegyesület által megválasztott két tanítóval legyen képviselve.

Ujdonságok

Szentes, 1901. augusztus 15.

— **Vasútiügyi értekezlet.** A vásárhelyi ma kói vasúti érdekelttség végrehajtó bizottsága f. hó 10-én megtartotta Makón a lapunkban jelzett, értekezletét, M e s k ó Sándor dr. csanádmegei alispán elnöklésével. Az értekezleten a Gyöngyös-vidéki h. érdekű vasútiak építési vállalkozója: P a l l o s N. is résztvett, akinek költségelőirányzata és építési terve dolgában kellett voltaképpen a végrehajtó bizottságnak döntenie. A költségelőirányzatot ismertették, részletesen kidolgozott tervet pedig nem terjesztettek az értekezlet elé. E helyett az építési vállalkozó kijelentette, hogy — ha vele a vasútépítési szerződést megkötik, akkor ő a legrövidebb idő alatt kieszközli a kereskedelemügyi minisztériumnál az építési engedélyt. És a végrehajtó bizottság egy részében meg is volt a hajlandóság ahhoz, hogy a szerződést ott nyomban megkössék. Vármegyénk alispánjának, C s a t ő Zsigmond drnak érlyes és a helyzetet igaz világlátásban feltüntető felosztolásának hatása alatt azonban, mely-

ben kifejtette, hogy a vasútépítés ilyenén kivételre éppen nem felel meg az érdekelttség érveiknek, mert ezzel a remélhető megakarítás nem az érdekelttség, hanem az építési vállalkozó javára esik, — a végrehajtó bizottság napirendre tért a tett ajánlat fölött és elhatározta, hogy a kereskedelemügyi miniszter által adott, megkötött költségelőirányzat figyelembe vételével, ajánlati versenytárgyalást hirdet a vasútépítésre oly kikötéssel, hogy az ajánlattevők ne csak költségvetést, de saját költségükön kidolgozott részletes építési tervet is kötelesek benyújtani.

— **Főispán-kombinációk.** Néhány heti pihentetés után újfent megindultak a lapokban a találgatások arra nézvést, hogy ki lesz vármegyénk főispánja? — Forgalmába jött ismét néhány név s legutóbb is egyik szegedi lapársunk egész határozottsággal vélte tudni, hogy F á b r y Sándor dr. Békés vármegyei alispánnak vármegyénk főispánjává való kinevezetése most már befejezett dolog s a kinevezést néhány nap múlva publikálni is fogják. Ezzel az újabb kombinációval szemben azonban — teljesen megbízható részről azt az értesülést kapjuk, hogy az — legalább ez idő szerint — minden alapot nélkülöz.

— **Kápolna Puzstaszerein.** Az ő s m a g y a r o k gyülekező helyén, a puzstaszerei vadvirágos szentelt területen talán már rövid idő múltán állni fog a kápolna, amelynek emelést — mint erről hirt adtunk — pár hete határozta el az ott zárandokolt hazafiás közönség. A szegedi szombatosok asztaltársasága folytatja a gyűjtést a kápolnára. Az asztaltársaság legközelebb küldöttséget meneszt ő r g r ó f P a l l a v i c i n i Sándorhoz, mely küldöttség arra fogja megkérni az ő r g r ó f o t, hogy szintén járuljon hozzá a kápolna építési költségeihez. Ugy hírlík, hogy mikor a csanádi püspök, D e s s e w f f y Sándor a kegyeltes szép tervről tudomást szerzett, kijelentette, hogy a kápolna felépítéséhez maga is nagyobb összeggel kíván hozzájárulni. A szombatosok asztaltársasága most a kápolna javára megindult gyűjtést országossá igyekszik tenni.

— **A közegészségügy államosítása.** A közegészségügy államosításának előmunkálatai már annyira előrehaladtak, hogy az erről szóló törvényjavaslat egyike lesz azon reformoknak, amelynek megvalósítása az új parlament első teendői közé fog tartozni. A miniszterelnök ugyanis ezt a reformot már a jövő év első felében szándékozik életbe léptetni.

— **Uj hid a Tiszán.** A Szentes és Csongrád közt építeni tervezett új vashid építési munkálataira f. hó 8-án tartottak meg a kereskedelemügyi minisztériumban, C z e k é l i u s Aurél miniszteri tanácsos elnöklése mellett, a versenytárgyalást, még pedig két részre osztva, külön az alapozási és pillérezési és külön a vasmunkákra. Az előbb nevezett csoportbeli munka elnyeréséért 10 nagyvállalkozó versenyzett a következő ajánlatokkal: Grünwald testvérek és Schiffer társvállalkozók 560 ezer kor.; Zsigmond Béla 567 ezer kor.; Gregersen G. és fiai 578.500 kor.; Gerster Béla 572.280 kor.; Zielinsky Szilárd 596.824 kor.; Gfrerer, Schoch és Grossman társvállalkozók 693.010 kor.; Fischer Henrik 699 ezer kor.; Redlich K. és társa 733.700 kor.; Schlick-féle vasöntőde 869.212 kor.; Teifer Imre 882.013 kor. A versenytárgyalás eredményét, döntést végett, felterjesztették a kereskedelemügyi miniszterhez. Ahogy aztán

a miniszter döntött, az építést elnyert vállalkozó azonnal hozzáfoghat a munkához. Az új Tiszahid, melynél ezek szerint munkásaink még az ősz folytán keresethozhatnak, összekötő kapcsa lesz az alföldi tranzverzális műút két Tisza-parti szakaszának és közötti megvasúti közlekedésre fog szolgálni. A hid hossza 504 méter. A Tisza anyamedrét egy nyílással 120 méter szélességben hidalja át. Ehhez az áthidaláshoz a jobb és balparton még egy-egy 66 méteres nyílás csatlakozik. Azonkívül még 6 ártéri nyílás lesz, 42—42 méter szélességben. A hid vasszerkezetét úgy fogják megépíteni, hogy alsó éle 60 méter hosszú távolságon 5—6 méter magasságban legyen az eddigi legmagasabb árvíz fölött. Ugyancsak még az ősz folytán építettetli a keresk. miniszter az alföldi tranzverzális műút hiányzó szakaszát is, megyebeli munkásokkal.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte G y ö r y Antal városi főjegyzőt: édes anyja, öz. G y ö r y Józsefné B a l á z s o v i c h Mária úrasszony, hosszas szenvedés után tegnap hajnalban meghalt. A közbecsülésben élt városi úrasszony néhai G y ö r y József városi levéltárnok özvegye volt s már régibb idő óta súlyos beteg. Gyötrelmes, kínokkal teli volt ez a betegsége, melytől most a halál váltotta meg. Temetése ma délután háromnegyed 4 órakor lesz a vásárhelyi utcai gyászházban. Elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki:

„György Antal és neje Kádár Irma, továbbá öz. György Ferencné Depszter Teréz úgy a maguk, valamint alulírott rokonok nevében mély fájdalommal jelentik a forrón szeretett édesanya, anyós és rokon: Özvegy György Józsefné szül. Balázsovich Mária-nak f. hó 14-ik napján, reggeli 3 órakor, élete 68-ik évében, hosszas szenvedés és halotti szentesség átjatos felvétele után történt gyászosan elhunytát. A megboldogult hűlvetem f. hó 15-ik napján, délután háromnegyed 4 órakor tetetnek, a római katolikus hitvallás szertartásai szerint, örök nyugalomra. Az engedelmű szent miscaldozat f. hó 17-ik napján délelőtt fél 8 órakor fog, a szentesi római kath. templomban az Egk Urának bemutatni. A béke anyala virasszon örök álma felett le

— **Az algyői vasúti hid építése.** A G r e g e r s e n-cég befejezte Algyón a vasúti hid alépitményeinek munkálatait s most a hid vasfőszereleése következik sorra, amelyet az államvasúti gépgyára fog végezni. Algyón ezidő szerint a vasúti töltések áthelyezésén dolgoznak. Miután a vasúti töltés a régi hidig vezet, most a régi töltésből elágazva új töltést építenek a hid mindkét oldalán. A töltéshez szükséges földet vonatokon szállítják a Szentes és Hódmezővásárhely között lévő vasúti bevágásból. Ha ezzel elkészülnek, úgy a Tiszában lévő kilenc pillérre szerelik föl a hid vasrészeit. A régi hidat a tavasszal tolják át a pillérekre.

— **Társas-lakoma.** Az izraelita egyház templomalapja javára f. hó 25-én — mint erről már hirt adtunk — társasvacsorát rendeznek a központi szálloda kerthelyiségében. E lakoma iránt olyan szép érdeklődés mutatkozik a hitközség tagjai körében, hogy annak sikerét máris biztosítottak lehet tekinteni, miután a részvételi íveket már eddig is igen sokan írták alá. A lakomat — mint halljuk, egy kis hangverseny is fog élenkíteni, melyre M e s z á r o s Hugó jeles zenetanító vezetés alatt buzgón készülődnek a résztvevők. Ezenkívül még más kellemes meglepetésben is készül a társaslakoman résztvevőket a rendezőség részesíteni. Szóval: a rendezők abban fáradoznak, hogy kedélyes, szórakoztató estét szerezzenek a közönségnek és ez az igyekezetük — buzgalmaikat ismerve — bizonyosan sikerülni is fog.

— **Házasság.** Móc z Dezső Nagyváradról tegnap lépett házasságra Szentesen Kölb er Mariska kisasszonnyal, Kölb er Ferenc kárpitester kedves nővérével.

— **Építési felügyelő.** A Szentes és Csongrád közötti Tiszahíd és a tranzverzális műút még kiépítetlen szakasza építési munkálatainak állandó felügyelésére, a kereskedelmi minisztériumból, a központból Grub er királyi mérnököt rendelték ki.

— **Várossy Gyula kecskeméti jelölt.** F. hó 11-én, vasárnap délelőtt 25 választó polgárból álló küldöttség jelent meg Kecskemétről Kisteleken akik ott Várossy Gyula plebános országgyűlési képviselőt keresték fel, hogy neki a kecskeméti első választó kerület képviselőjelöltségét foglalják. A csupán gazdálkodókból és iparosokból álló küldöttségnek Várossy, akit a szegvári kerületből is megkínáltak a jelöltséggel, de aki erről lemondott, — azt felelte, hogy köszöni a kitüntető bizalmat, függetlenségi pártalapon elgadjia a jelöltséget és Szent István napján megjelenik Kecskeméten, programbeszédet tartani.

— **Verseny a hatodik patikáért.** Alig hogy az ötödik, a kiséri patika megnyílt Szentesen, ime máris lépések történnék arra, hogy a belügyminiszter egy hatodik patika felállításához adja meg a személyes jogot. Ezért a hatodik patikáért két okleveles gyógyszerész is benyújtotta a kérvényt a belügyminiszterhez: Derecskey és Csábrady okleveles gyógyszerészek, kik mind a ketten azt kérik, hogy a vásárszéken, a Fekete Kovács-féle ház tájékán adjanak nekik személyes jogot egy új gyógyszerár felállítására.

— **A Kurca áldozata.** Egy 18 éves fiatal leány lelte halálát f. hó 12-én a Kurca örvényében: Farkas Eszter. A szerencsétlen leány a mondott napon, két kicsi füstestérvéről libákat hajtott legeltetni a tanyai lakásukról a Kurca partjára. Anyja tilalma ellenére az örvénypartjára terelte a libákat és ez okozta a vesztét. A libák ugyanis átúsztak a víz túlsó partjára s a leány, ruháit felfogva utánuk indult. Alig tett azonban 6—7 lépést a vízben, mikor elbukott, — az ar összeesapott felette és ott lelte halálát. Hulláját azonnal kifogták és szülei lakására vitték.

— **Feloldott határozat.** A horgosi királyhalmi hegyközség közgyűlése viharágyúk beszerzését határozta el s miután határozatot megfőlebbezett, az a földmívelésügyi miniszter elé került. A miniszter, — mint most leiratában a vármegye útján a hegyközséget értesíti, — a hozott határozatot feloldotta az okon, mert a közgyűlésre, melyen a viharágyúk beszerzését elhatározták, — nem hívták meg az összes hegyközségi képviselőket.

— **Eszküdték Szentesről.** A szegedi polgárbírósgáj jövő hó 9-én ül ismét ösze 15 napra, hogy az esküdtszék elé tartozó bűnügyekben ítélkezzen. Az esküdteket erre a ciklusra már ki is sorsolták és Szentesről — a sorsolás eredményéhez képest — ezúttal Kis Sámuel nyug. gazdatiszt meg Tihanyi Pal gazdálkodó lesznek esküdtszolgálatra behiva.

— **Elgázolás Ifj. Pollák Sándor** dr. jelentést tett a kapitányságon arról, hogy Istváni Józsefet, akit egy kocsi clütőit, fején és lábán igen súlyos sérülésekkel szállították be a vármegyei kórházba. A rendőrség a feljelentés alapján vizsgálatot indít annak felderítésére, kit terhel ezen elgázolásban vétkez gondatlanság.

— **Toloncozások.** A rendőrség letartoztatta Kormanyos Anna csongrádi illetőségű 24 éves cselédleányt és ennek kedvesét,

Drevnyák György boglyazkai (Sáros megye) illetőségű munkasembert azért, mert itt foglalkozás nélkül, csavargásban találta őket. A nevezettek állítólag legutóbb Vásrhelyen voltak szolgálatban, onnan jöttek Szentesre, hol már napok óta csavarognak. Mind a kettőt illetősége helyére kísértetik tolonc úton.

Nyilatkozat.

Nem állatjuk ugyan magunkat azzal, hogy a »mindszenti«-szenge — lap» szárnypróbálgatásaiban oly vakmerő lett volna, hogy községünk határát átélve, tágabb légkörben is menjen kóvalyogni, mindazáltal számotvetve azon körülménnyel, hogy az uborka és dinnye eme forró évadjan egyes példányok önhibajukon kívül a községből kivandorolhatnak és esetleg olvasó kezébe is jutnak: ezennel tudomására hozzuk, hogy nevezett lapocská f. évi augusztus hó 11-iki számában »az igazgató ur tüntető címén megjelent, a mindszenti takarékpénztár és annak vezetőségét rágalmozó, sértő és gyalázkodó közleményre a büntető bíróság előtt adjuk meg a csattanós feleletet.

Mindszenti 1901. augusztus 12.

Mindszenti takarékpénztár igazgatótsága és felügyelő bizottsága.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« augusztus 11-iki száma 27 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Emlékezés Szilágyi Dezsőre.« Szemere Attilától. — »Szilágyi Dezső. Irta Mikszáth Kálmán. — »Szilágyi Dezső temetése.« (Képekkel: Goró Lajos rajza és fényképfelvételek után a temetéséről.) — Regény: Erdélyi Zoltán (»Goró Lajos rajzaival«). — »A kis inas.« Elbeszélés a francia forradalom idejéből (képekkel). — »A bosnyák mohamedán család és tarsadalom.« — »Turisták.« Költmény. Irta Lévy József. — »A repülőgép problémája.« — »Frigyes császár özevgyének halála.« (arcképpel). — »József főherceg a cigányokról.« — »Kiállítás Makón« (képekkel). Gelléri Mórtól. — Irodalom és Művészet, Könyvtársatok és Egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok.

A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre negy kor, »Politikai Ujdonságok«-kal és »Világkrónika«-val együtt hat kor. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem útca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb újság a magyarnép számára, felvére 2 kor, 80 fillér.

Vasúti menetrend.

Érvényes 1901. május 1-től

Szolnok — H.-M.-Vásárhely.

Szolnokról indul 8 óra 55 perckor éjjel, 11 óra 36 p. délelőtt és 4 óra 48 p. délután, Pusztá-Tenyőről indul 9 óra 17 p. délelőtt, 2 óra 41 p. délután és 9 óra 20 p. éjjel. Tisza-Földváról indul 6 11 p. reggel, 1 óra 48 p. délután és 6 óra 42 p. este. Kun-Szent-Mártonról indul 7 óra 17 p. reggel 2 óra 44 délután és 7 óra 33 p. este, Tökérről indul 7 óra 48 p. reggel, 3 óra 16 p. délután és 6 ó. 12 p. este. Szentesre érkezik 8 óra 22 p. reggel, 3 óra 47 perc délután és 8 óra 30 p. este. Szentesről indul 4 óra 57 p. d. u. 8 óra 45 p. reggel és 4 ó. 47 p. este. Szegvárról indul 5 óra 29 p. reggel, 9 óra 09 p. délelőtt és 5 óra 10 p. este. Mindszentről indul 5 óra 48 p. reggel, 9 óra 05 p. este és 6 óra 05 p. délelőtt. Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 p. reggel, 6 ó 57 p. este, és 10 óra 37 p. délelőtt

H.-M.-Vásárhely-Szolnok.

Vásárhelyről indul 7 óra 40 perc reggel, 4 óra 7 p. délután és 8 óra 16 p. este. Mindszentről indul 8 óra 47 p. reggel, 5 óra 08 p. délután és 4 óra 23 p. éjjel. Szegvárról indul 9 óra 10 p. délelőtt, 5 óra 30 p. délután és 9 óra 46 p. éjjel. Szentesre érkezik 9 óra 30 p. délelőtt, 5 ó. 49 p. délután és 10 ó 6 p. éjjel. Szentesről indul 5 óra 55 p. reggel, 11 óra 16 p. délelőtt és 6 óra 09 p. este. Tökérről indul 6 óra 29 p. reggel, 11 óra 52 p. délután és 6 óra 41 p. este. Kun-Szent-Mártonból indul 7 óra 11 p. reggel 12 óra 35 p. délután és 7 óra 27 p. este Tisza-földváról indul 8 óra 01 p. reggel, 1 óra 29 p. délután és 8 óra 14 p. este. Pusztá-tenyőről indul 9 óra 17 p. délelőtt, 41 p. délután és 9 óra 20 p. éjjel. Szolnokra érkezik 10 ó. 0 p. délelőtt, 3 óra 42 p. 10 óra 06 p. éjjel.

Laptulajdonos és főszerkesztő: Dr. MÁTEFFY FERENCZ.
Felelős szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Társzszerkesztő: MÁTEFFY LÁSZLÓ.

Néhai König Simonné

hagyatékához tartozó ecseri, királysági és tőkei tanya-földek eladók, esetleg haszonbérbe kiadók.

Felvilágosítást ad özv. Valentin Gáborné I. tízed 195. szám alatt. 3 1

Kiadó lakás!

A Bartha János-féle alapítványi házban egy nagyobb és egy kisebb úri lakás, megfelelő mellékhelyiségekkel, továbbá ugyanott egy nagy magtár f. évi október hó 1-től bérbe adandó.

Közelebbi feltételek alólírotttnál tudhatók meg.

Szentes, 1901. aug. hó 3-án.

Novobáczky Győző,
tanácsnok.

Baró Maasburg Margit

fábián sebestyéni 70 katasztrális hold szántóföldje és a rekettyési 19 katasztrális hold legelő f. évi Szeptember 29-től kezdődőleg haszonbérbe kiadó. Ertekezni lehet Dr. Mátéffy Ferencz szentesi ügyvéddel. 3—1

Feles-föld.

Mátéffy Kálmán derekegyházdali szélmalmai földje feles munkára kiadó.

Ertekezhetni Mátéffy László gazdasági egyesületi tiskárral. 3—1